

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2020/1049,**annettu 15 päivänä heinäkuuta 2020,****paikalla tuotetusta tyypestä koostuvia biosidivalmisteita koskevan luvan antamisen sallimisesta
Ranskalle kulttuuriperinnön suojelemiseksi***(tiedoksiannettu numeolla C(2020) 4715)***(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä 22 päivänä toukokuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 55 artiklan 3 kohdan,

on kuullut pysyvää biosidivalmistekomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sisältyvät tehoaineet, joiden ominaisuudet ovat ympäristön taikka ihmisten tai eläinten terveyden kannalta suotuisimmat kuin vaarallisempien kemikaalien. Kyseisiä tehoaineita sisältäville valmisteille voidaan siksi antaa lupa yksinkertaistetulla menettelyllä. Typpi sisältyy asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sillä rajoituksella, että sitä käytetään vain rajoitettuina määrinä käyttövalmiissa kanistereissa.
- (2) Typpi on lisäksi hyväksytty käytettäväksi tehoaineena valmisteryhmään 18, hyönteismyrkyt, kuuluvissa biosidivalmisteissa asetuksen (EU) N:o 528/2012 86 artiklan nojalla ⁽²⁾. Tyypestä koostuville biosidivalmisteille lupaehtojen mukaisesti käytettynä on myönnetty lupia useissa jäsenvaltioissa, muun muassa Ranskassa; valmisteet toimitetaan kaasupulloissa ⁽³⁾.
- (3) Tyypeä voidaan tuottaa myös paikalla (in situ) ympäröivästä ilmasta. Paikalla tuotettu typpi ei nykyisin kuulu unionissa käytettäväksi hyväksytyihin aineisiin, eikä se sisälly asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I eikä sitä ole lisätty komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1062/2014 ⁽⁴⁾ liitteessä II olevaan luetteloon tehoaineista, jotka ovat mukana biosidivalmisteissa olevien vanhojen tehoaineiden tarkastusohjelmassa.
- (4) Ranska toimitti 14 päivänä tammikuuta 2020 asetuksen (EU) N:o 528/2012 55 artiklan 3 kohdan nojalla komissiolle hakemuksen kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohdan a alakohdasta poikkeamiseksi ja pyysi, että sen sallittaisiin antaa lupa ympäröivästä ilmasta paikalla tuotetusta tyypestä koostuville biosidivalmisteille kulttuuriperinnön suojelemiseksi, jäljempänä 'hakemus'.
- (5) Monenlaiset haitalliset organismit hyönteisistä mikro-organismeihin voivat vahingoittaa kulttuuriperintöä. Tällaisten organismien esiintyminen voi johtaa asianomaisen kulttuuriesineen menettämiseen, ja lisäksi siitä aiheutuu riski kyseisten organismien leviämisestä lähellä oleviin muihin kulttuuriesineisiin. Ilman asianmukaista käsittelyä esineille voisi aiheutua peruuttamatonta vahinkoa, mikä vaarantaisi vakavasti kulttuuriperinnön säilymistä.
- (6) Paikalla tuotettua tyypeä käytetään luomaan pysyviin tai tilapäisiin suljettuihin käsittelyteltoihin tai -kammioihin kontrolloitu ilmakähi, jonka happipitoisuus on hyvin alhainen (anoksia), haitallisten organismien torjumiseksi kulttuuriperintöön kuuluvissa esineissä. Tyypeä erotetaan ympäröivästä ilmasta ja pumpataan käsittelyteltaan tai -kammioon, jossa ilman typpipitoisuus nostetaan noin 99 prosenttiin, minkä seurauksena happi syrjäytyy lähes kokonaan. Käsittelyalueelle pumpattavan typen kosteus säädetään käsiteltävän esineen edellyttämälle tasolle. Haitalliset organismit eivät säily hengissä käsittelyteltaan tai -kammioon luoduissa olosuhteissa.

⁽¹⁾ EUVL L 167, 27.6.2012, s. 1.

⁽²⁾ Komission direktiivi 2009/89/EY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/8/EY muuttamisesta tyypin lisäämiseksi tehoaineena liitteeseen I (EUVL L 199, 31.7.2009, s. 19).

⁽³⁾ Luettelo hyväksytyistä valmisteista on saatavilla osoitteessa <https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products>

⁽⁴⁾ Komission delegoitu asetukset (EU) N:o 1062/2014, annettu 4 päivänä elokuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 528/2012 tarkoitetusta kaikkien biosidivalmisteissa käytettyjen vanhojen tehoaineiden järjestelmällistä arviointia koskevasta työohjelmasta (EUVL L 294, 10.10.2014, s. 1).

- (7) Ranskan toimittamien tietojen mukaan paikalla tuotetun tyyppien käyttö näyttää olevan ainoa tehokas ja kohtuuhintainen haitallisten organismien torjuntamenetelmä, jota voidaan käyttää museoiden kokoelmissa, näyttelyissä ja kulttuuriperintökohteissa oleviin kaikenlaisiin materiaaleihin ja materiaaliyhdistelmiin vahingoittamatta niitä.
- (8) Anoksiaan perustuva menetelmä eli muunneltu tai kontrolloitu ilmakehä sisältyy standardiin EN 16790:2016 "Conservation of cultural heritage – Integrated pest management (IPM) for protection of cultural heritage", ja sen mukaan anoksiaan aikaansaamiseen käytetään yleisimmin tyyppiä.
- (9) Myös muita menetelmiä haitallisten organismien torjumiseksi on olemassa, kuten käsittely alhaisessa tai korkeassa lämpötilassa ja gammasäteilykäsittely. Lisäksi voidaan käyttää muita tehoaineita. Ranskan mukaan kaikissa näissä menetelmissä on kuitenkin rajoituksia, sillä ne voisivat aiheuttaa vahinkoa tietyille materiaaleille käsittelyn aikana, ja siksi mikään niistä ei yksinään sovellu kaiken tyyppisten materiaalien ja materiaaliyhdistelmien käsittelyyn.
- (10) Ranskan toimittamista tiedoista käy ilmi, ettei tuholaiistorjunnassa käytettävä kylmäkäsittely välttämättä sovi kaikille kuvataide- tai koristetaidekokoelmille. Tekniikka saattaa vahingoittaa laminoituista materiaaleista tehtyjä teoksia (maalatut, lakatut tai vahatut teokset, intarsiateokset ja teokset, joissa on käytetty lankaupotusta). Tällaisia riskejä ei voida ottaa, kun kyse on kansallisiin kokoelmiin kuuluvan kulttuuriperinnön säilyttämisestä julkisia kokoelmia pitäviin laitoksiin sovellettavan kansallisen säilytyspolitiikan mukaisesti.
- (11) Kuten hakemuksessa todetaan, lämpötilan nostamiseen perustuva tuholaiistorjunta ei ole yleisesti käytössä kulttuuriperintölaitoksissa. Samoin kuin kylmäkäsittelyyn perustuvan tuholaiistorjunnan myös lämpökäsittelyn pelätään vahingoittavan kerroksellisia materiaaleja. Lämpökäsittelyyn liittyy lisäksi riski liimausten irtoamisesta, vahapitoisten aineiden pehmenemisestä ja aiemmin käytettyjen kemikaalien noususta takaisin esineen pinnalle, mikä saa pinnan näyttämään läikikkäältä.
- (12) Hakemuksessa esitettyjen tietojen mukaan gammasäteilytekniikan käyttö edellyttää erityisten turvallisuusvaatimusten mukaisia erikoislaitteita ja erityisosaamista. Tästä syystä tekniikka on hintava ja vaikea toteuttaa. Se ei myöskään sovellu läpinäkyville tai läpikuultaville materiaaleille, jotka muuttuvat usein gammasäteilyn vaikutuksesta läpinäkyvämmiksi tai tahraisen näköisiksi.
- (13) Hakemuksessa osoitetaan, että Ranskan markkinoilla saatavilla olevista muista tehoaineista sisältävistä biosidivalmisteista jää käsiteltyihin teoksiin jäämiä, jotka voivat vapautua ympäristöön ja aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle. Nämä aineet voivat myös olla kulttuuriteosten ennallaan säilyttämisen kannalta erittäin haitallisia, sillä monet niistä voivat aiheuttaa värimuutoksia, öljyn- tai tahmaneritystä, pinnan kiteytymistä tai DNA-muutoksia eläinperäisissä materiaaleissa.
- (14) Viime vuosikymmeninä entistä useammat kulttuuriperintölaitokset ovat pyrkineet löytämään kulttuuriperinnön suojelua varten sellaisia integroidun tuholaiistorjunnan ratkaisuja, joiden avulla mahdollisesti vaarallisten kemikaalien käyttö voitaisiin korvata kulttuuriperintökokoelmien kannalta hellävaraisemmilla ja työntekijöille vähemmän haitallisilla tekniikoilla, esimerkiksi anoksialla.
- (15) Hakemuksessa olevien tietojen mukaan pulloissa toimitettavan tyyppien käyttö ei ole museoille ja kulttuuriperintökohteille sopiva vaihtoehto, koska siihen liittyy käytännön hankaluuksia ja taloudellisia haittoja. Pulloihin mahtuva pieni määrä edellyttää säännöllisiä kuljetuksia ja erillisiä säilytystiloja. Pullojen laajamittaiseen säilytykseen liittyy turvallisuusriskejä niiden sisältämän paineen alaisen kaasun vuoksi. Anoksia, joka luodaan paikalla tuotettua tyyppiä käyttäen, on kulttuuriperintölaitoksille pulloitetun tyyppien käyttöä edullisempi vaihtoehto. Kun alkuinvestoinnit käsittelykammioon ja tyyppigeneraattoriin on tehty, tekniikasta ei enää aiheudu lisäkustannuksia.
- (16) Jos museoilta ja kulttuuriperintökohteilta vaadittaisiin useiden menetelmien käyttöä haitallisten organismien torjumiseksi – joista kukin menetelmä soveltuu vain tietyille materiaaleille ja esineille – sen sijaan, että käytetään yhtä, jo käytössä olevaa ja kaikille materiaaleille soveltuvaa menetelmää, museoille ja kulttuuriperintökohteille aiheutuisi lisäkustannuksia, ja kyseisten käyttäjien olisi vaikeampi saavuttaa niiden toteuttamia integroitua torjuntatoimia koskeva tavoite luopua vaarallisempien tehoaineiden käytöstä.

- (17) Keskusteluja mahdollisesta 55 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettävästä paikalla tuotettua tyyppiä koskevasta poikkeuksesta käytiin biosidivalmisteista vastaavista toimivaltaisista viranomaisista muodostuvan komission asiantuntijaryhmän useissa kokouksissa ⁽⁵⁾ vuonna 2019.
- (18) Sen jälkeen, kun Itävalta ensimmäisenä pyysi vastaavaa poikkeuslupaa käyttäen paikalla tuotettua tyyppiä koostuvia valmisteita, Euroopan kemikaalivirasto järjesti komission pyynnöstä poikkeushakemusta koskevan julkisen kuulemisen, jossa kaikki asianomaiset osapuolet saattoivat tuoda esiin näkemyksiään. Valtaosassa vastaanotetuista 1 487 vastauksesta kannatettiin poikkeusta. Monet vastaajista toivat esiin käytettävissä olevien vaihtoehtojen menetelmien haittapuolia: lämpökäsittelyt voivat vahingoittaa tiettyjä materiaaleja; muiden tehoaineiden käytöstä jää artefakteihin myrkyllisiä jäämiä, jotka vapautuvat vähitellen ympäristöön; pullotettua tyyppiä käytettäessä ei ole mahdollista kontrolloida käsittelyalueen suhteellista kosteutta, mikä on tarpeen tiettyjen materiaalien käsittelemiseksi.
- (19) Kaksi museota ja kulttuuriperintökohteita edustavaa kansainvälistä organisaatiota – Kansainvälinen museoneuvosto ja Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälinen neuvosto – on ilmaissut aikomuksensa jättää hakemus paikalla tuotetun tyyppiä sisällyttämisestä asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I, minkä jälkeen jäsenvaltiot voisivat antaa luvan paikalla tuotetusta tyyppiä koostuville valmisteille ilman kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohdan mukaisesti myönnettävää poikkeusta. Tällaisen hakemuksen arvioiminen ja aineen sisällyttäminen asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sekä valmisteita koskevien lupien saaminen vaatii kuitenkin aikaa.
- (20) Hakemuksesta käy ilmi, ettei sopivia vaihtoehtoja ole Ranskassa saatavilla, koska kaikissa nykyisin käytettävissä olevissa vaihtoehtoisissa menetelmissä on epäkohtia: joko ne eivät sovellu kaikkien materiaalien käsittelyyn tai niihin liittyy käytännön hankaluuksia.
- (21) Kyseisten perustelujen pohjalta on aiheellista todeta, että paikalla tuotettu tyyppi on olennaisen tärkeää kulttuuriperinnön suojelemiseksi Ranskassa ja että sopivia vaihtoehtoja ei ole saatavissa. Siksi Ranskalle olisi sallittava luvan antaminen paikalla tuotetusta tyyppiä koostuvien biosidivalmisteiden asettamiseen saataville markkinoilla ja käyttöön kulttuuriperinnön suojelemiseksi.
- (22) Paikalla tuotetun tyyppiä mahdollinen sisällyttäminen asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I ja jäsenvaltioiden sen jälkeen paikalla tuotetusta tyyppiä koostuville valmisteille antamat luvat vaativat aikaa. Sen vuoksi on aiheellista myöntää poikkeus ajanjaksoksi, jonka kuluessa asiaankuuluvat menettelyt voidaan saada päätökseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ranska saa antaa luvan paikalla tuotetusta tyyppiä koostuvien biosidivalmisteiden asettamiseen saataville markkinoilla ja käyttöön kulttuuriperinnön suojelemiseksi 31 päivään joulukuuta 2024 asti.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 2020.

Komission puolesta

Stella KYRIAKIDES

Komission jäsen

⁽⁵⁾ Asetuksen (EU) N:o 528/2012 täytäntöönpanosta vastaavien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajien 83., 84., 85. ja 86. kokous, jotka pidettiin vuoden 2019 toukokuussa, heinäkuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Kokousten pöytäkirjat ovat nähtävissä osoitteessa https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0.